

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/24292,Zaklad-Konstrukcji-Stalowych-Elbud-w-Krakowie.html>
2023-03-25, 02:52

Zakład Konstrukcji Stalowych Elbud w Krakowie

Zakład Konstrukcji Stalowych Elbud w Krakowie, utworzony 1950 w celu produkcji wyrobów stalowych dla branży energetycznej, telekomunikacyjnej i budowlanej. Na pocz. l. 80. zatrudniał ok. 1000 osób: niecałe 800 w Krakowie, a pozostałe w Woli Filipowskiej k. Krzeszowic. 2002 zatrudnionych ok. 350 osób, 2016 ok. 330.

25 VIII 1980 Ryszard Majdzik ogłosił w Elbudzie strajk solidarnościowy z robotnikami Wybrzeża. Wcześniej 21 postulatów gdańskich dostarczyła mu Anna Szwed działaczka SKS. Na wiecu w stołowce 183 osoby spośród 200 zebranych opowiedziały się za strajkiem, wybrano 22-osobowy Komitet Strajkowy z R. Majdzikiem na czele. Wysunięto postulaty pod adresem władzy i dyrekcji: ekonomiczne i popierające strajkujących na Wybrzeżu. 29 VIII 1980 10 osób zrezygnowało z członkostwa w KS; wśród pozostałych 12 przeprowadzono głosowanie, wynikiem czego decyzja o wznowieniu pracy. R. Majdzik jako jeden z pięciu opowiadał się za kontynuowaniem strajku. 1 IX 1980 podjął nieudaną próbę zorganizowania zebrania i założenia WZZ. 5 IX 1980 powstał [Komitet Założycielski](#) (m.in. R. Majdzik, Barbara Krawczyk, Wiesław Łopata), po wyborach przew. KZ R. Majdzik, wiceprzew. W. Łopata, a członkami m.in. Bożena Szewczyk (skarbnik), Zbigniew Mikuliszyn (sekretarz). 12 IX 1980 R. Majdzik, jako przedstawiciel Elbudu, współtworzył Tymczasowy Międzyzakładowy Komitet Założycielski NSZZ w Krakowie, a 15 IX 1980 krakowski MKZ. 1981 „S” w Elbudzie uczestniczyła w akcjach protestacyjnych, m.in. przeciwko zubożeniu społeczeństwa.

14 XII 1981, po informacji o internowaniu R. Majdzika, 1-dniowy strajk, zorganizowany przez Zbigniewa Sikorskiego we współpracy z B. Szewczyk, Z. Mikuliszynem i W. Łopatą.

W stanie wojennym Jacek Klaś, B. Szewczyk i Z. Mikuliszyn zorganizowali pomoc dla rodziny Majdzików. 10 XI 1982 na terenie zakładu doszło do akcji strajkowej w odpowiedzi na delegalizację „S”. III 1983 z inicjatywy R. Majdzika powołano Tymczasową Komisję Zakładową (on też stanął na jej czele), którą w poł. roku przemianowano na Tajną Komisję Zakładową. Ponadto w TKZ działali: Z. Mikuliszyn, B. Szewczyk, Józef Bajer, Jan Czernik, Władysław Kaczmarczyk, Henryk Kowal, Wiesław Liszka, Bogdan Łukasik, Leszek Suruło, Jerzy Seweryn i Ryszard Turchan, współpraca Helena Zalot. TKZ działała na wszystkich wydz., organizując kolportaż podziemnych pism, m.in. „Małej Polski”, „Biuletynu Małopolskiego”, „Elbudowca”, „Solidarności Podgórze, Łęgu, Skawiny, Wieliczki”, „Hutnika”, „Kroniki Małopolskiej” (punkt kolportażowy w domu Marii i Piotra Szatkowskich). Przeprowadzano akcje malowania na murach, plakatowania i ulotkowe, m.in. przed 1 V. Zbierano składki na podziemną działalność „S”, z których m.in. wypłacano zapomogi osobom w trudnej sytuacji materialnej. Płaciło je do 40 proc. załogi. 31 VIII 1983 w rocznicę podpisania porozumień sierpniowych kilkuminutowa akcja protestacyjna oraz przemarsz do kościoła św. Józefa, za co zwolniono z pracy R. Majdzika. Członkowie TKZ przeprowadzili na poszczególnych wydz. akcję zbierania podpisów, domagając się przywrócenia go do pracy. Petycję, podpisaną przez znaczną część załogi (w tym wiele podpisów nieczytelnych), przesłano do dyrekcji, sądu i Sejmu. Jesienią 1983 szefem TKZ J. Klaś, R. Majdzik nie miał możliwości działania na terenie zakładu. TKZ w Elbudzie współpracowała z podziemnymi strukturami „S” w sąsiednich zakładach, m.in. w Drukarni Wydawniczej im. W. L. Anczyca i Krakowskich Zakładach Armatur. III 1984 ukazał się pierwszy nr podziemnego pisma „Elbudowiec” wydawanego przez TKZ. 27 IV 1984 zatrzymano J. Klasia i P. Szatkowskiego, 28 VI 1984 skazani na rok pozbawienia wolności w zawieszeniu, natomiast M. Szatkowska na 10 mies. pozbawienia wolności w zawieszeniu. R. Majdzik i H. Kowal zdołali uciec z miejsca zamieszkania i ukrywali się do ogłoszenia amnestii (VII 1984). 1984–1987 TKZ w regionalnych strukturach podziemnej „S” reprezentowali R. Majdzik, J. Klaś i H. Kowal. 28 II 1985 przerwano pracę na znak protestu przeciwko podwyżkom.

1985 członkowie TKZ Elbud przystąpili do podziemnej Sekcji Energetyków Regionu Małopolska, a J. Klaś, R. Majdzik i H. Kowal zostali reprezentantami swojego zakładu w kontaktach z CFDT. 1987 z inicjatywy J. Klasia ukazywało się międzyzakładowe pismo „WA-ZA”, 7 XII 1987 J. Klaś podpisał decyzję o przystąpieniu TKZ do Tymczasowego Porozumienia Organizacji Niezależnych/Porozumienia Niezależnych Organizacji Małopolski zawartego w Krakowie. II 1988, po jego wyjeździe za granicę, szefem TKZ ponownie R. Majdzik. 1989 przew. KZ został Stanisław Smolnik. Rok późn. do pracy przywrócony R. Majdzik, który utworzył „S” 80 i stanął na jej czele. 1990 ZKS Elbud zmienił nazwę na Przedsiębiorstwo Stalowych Konstrukcji Elektroenergetycznych Elbud, a od 2005, w wyniku prywatyzacji, na Stp Elbud SP (członek Grupy Kapitałowej Stalprodukt SA).

Obecnie pracownicy zrzeszeni w dwóch związkach zawodowych: NSZZ „S” i NSZZ „S 80”. Podziemne struktury zakładowej „S” były rozpracowywane przez Wydz. V WUSW w Krakowie w ramach SOS/SOR krypt. Koło, SOR krypt. Dama i SOR krypt. Konspiratorzy.

Sławomir Chmura

[Kraków Region Małopolska](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)